Skolans ekonomi – det vi aldrig fick lära oss

Göran Högberg

Tradern och gamblern

Följande marknader har gått upp för mycket på för kort tid.

Tradern bör överväga att ta hem vinster: den långa statsobligationsräntan, euron och dollarn mot den svenska kronan samt dollarn mot sitt valutaindex.

”Gamblern” kan dessutom överväga en kortsiktig spekulation i att vi får en snabb rekyl nedåt.

Det omvända gäller marknader som har fallit för mycket på för kort tid.

Här bör tradern ta hem vinster på blankningar och kan överväga en kortsiktig spekulation i en snabb rekyl uppåt.

Till denna grupp hör junk bonds, emerging market bonds, banker samt i stort sett samtliga valutor mot dollarn.

De svagaste valutorna har varit mexikansk peso, svensk krona, kanadadollar och nyzeeländsk dollar.

Relativt starkast – kom ihåg att även dessa har fallit mot dollarn – är japansk yen, Singaporedollar och australisk dollar.

Börsen varnar

Börserna ser överlag ut att röra sig nedåt eller, i bästa fall, sidledes. Samtidigt är marknadsbredden svag, vilket innebär att endast ett fåtal bolag håller uppe index. Det är en klassisk varningssignal.

När det ser ut som det gör i dag är risken för en framtida finanskris enligt min bedömning mycket hög. Problemet är inte att förstå att en kris förr eller senare kommer – problemet är att veta när.

Varningssignaler att hålla ögonen på är bland annat börsens totala värdering i förhållande till BNP, börsindex relativt fastigheter, insiderförsäljningar samt ett lågt VIX, marknadens så kallade ”fear index”.

Det är bara att hålla ögon och öron öppna.

I korthet

Följande befinner sig i starka uppåtgående trender men är samtidigt ”farligt” starka: den långa statsobligationsräntan, euron och dollarn mot den svenska kronan samt dollarn mot sitt valutaindex.

Precis motsatsen gäller för banker, junk bonds, emerging market bonds och så gott som samtliga valutor mot den amerikanska dollarn.

Här är trenderna svaga, men nedgångarna har på kort sikt blivit så stora att risken för en rekyl uppåt har ökat.

Nationalekonomi

”Vad oförenligheten mellan krig och kapitalism innebär är att krig och hög civilisation är oförenliga.”
— Ludwig von Mises, Human Action

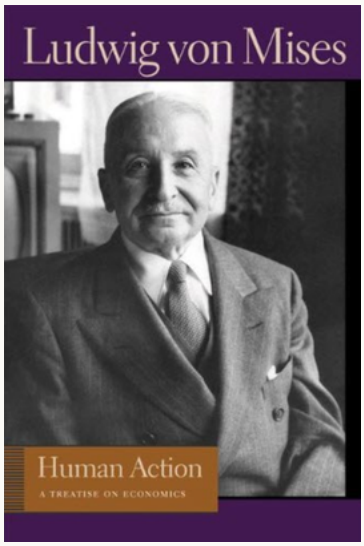
Jag läste *Human Action* 1979 efter att först ha läst Harry Brownes *New Profits from the Monetary Crisis*. Browne rekommenderade Mises bok som hans magnum opus och för mig blev den något av en dörröppnare.

Human Action fick mig att vilja läsa mer nationalekonomi på universitetet. Så småningom kom jag dock fram till att det var meningslöst att fortsätta till C-nivån – där handlade det, som jag upplevde det, nästan bara om matematik.

Och vi vet ju alla att ekonomi inte har något med matematik att göra.

Eller åtminstone inte så mycket som nationalekonomerna gärna vill tro.

Läs *Human Action* här!

Dagsgraf USD/SEK

Överköpt i USD/SEK

Fed-signalerna och förväntningarna på den amerikanska räntan fortsätter att sätta tonen på valutamarknaden.

Stigande amerikanska marknadsräntor har gett stöd åt dollarns kraftiga uppgång.

USD/SEK är nu kraftigt överköpt.

För oss innebär det framför allt en sak: dålig tajming för nya köp, eftersom risken för en kraftig rekyl ned har ökat.

Överköpt innebär avvakta med nya köp men behåll redan köpta positioner. En stark trend kan förbli överköpt länge.

Att USD/SEK noteras vid taket i en parallell trendkanal visar att uppgången fortfarande har momentum; att trenden är stark och väl värd att följa.

Motstånden ovanför är få och svaga, vilket ger utrymme för en etablering över kanaltaket.

Nästa köptillfälle får vi om kursen skulle rekylera ned från det överköpta läget.

Henrik Hallenborg

Gurusarna på Mises

Gurusarna på Mises Institute har alltid något att säga – man skulle kunna kalla dem för ögonöppnare eller tankestimulerare.

Demokratiska socialister strävar efter att avskaffa kapitalismen med ”demokratiska” medel. De försöker inte förbättra kapitalismen; de vill ersätta den med ett socioekonomiskt system som historien har visat vara klart underlägset.

Välfärdsstaten, oavsett om vi håller med om den eller inte, finansieras av en stark skattebas, något som bara är möjligt i ett kapitalistiskt system. Under socialismen skulle dessa program inte kunna existera på samma sätt, eftersom mängden kapital och pengar i ekonomin som kan omfördelas är betydligt mindre än den annars skulle vara under kapitalismen.

Demokratisk socialism är inte vägen till välfärdsstaten – kapitalismen är det. Välfärdsstaten är en del av kapitalismen. Demokratisk socialism är i grunden albansk eller sovjetisk kommunism.

Ronald Reagans ord om att ”friheten aldrig befinner sig mer än en generation från att utplånas” känns särskilt aktuella i en tid då amerikanska socialister vill inskränka denna frihet i den så kallade jämlikhetens, egenmaktens och befrielsens namn.

Historien visar oss emellertid att socialismens falska löften alltid har slutat på samma sätt: fattigdom, jämlikhet i misär och förtryck. ”Demokratisk” socialism kommer inte att vara annorlunda – en ideologi byggd på lögner och falska löften.

Bit inte den hand som föder dig

Det finns en obekväm paradox i det offentliga utbildningssystemet: skolan finansieras av samma stat vars roll en djupare förståelse för ekonomi skulle kunna få eleverna att börja ifrågasätta.

Om undervisningen på allvar behandlade frågor om skatter, statsskuld, inflation, penningpolitik, incitament och hur offentliga utgifter faktiskt finansieras, skulle eleverna också få bättre verktyg för att kritiskt granska staten och dess ekonomiska politik. Peter Klein, Jonathan Newman, Mark Thornton, Paul Cwik och Tate Fegley argumenterar för att just ekonomisk förståelse fungerar som ett motgift mot en alltför stark statsmakt. En ekonomiskt kunnig befolkning har lättare att förstå konsekvenserna av ständiga budgetunderskott, växande skulder och en valuta vars köpkraft urholkas.

Det behöver inte betyda att lärare medvetet undviker ekonomisk kunskap eller att det finns någon organiserad plan för att hålla elever okunniga. Problemet kan vara betydligt enklare – och mer grundläggande. Det handlar om incitament.

Institutioner har sällan starka incitament att lära ut idéer som riskerar att ifrågasätta deras egen finansiering, omfattning eller existensberättigande. Den offentliga skolan utgör knappast något undantag.

Frågan är därför kanske inte bara varför elever får lära sig så lite ekonomi, utan också vem som bestämmer vilken ekonomi de får lära sig.

Bit inte den hand som föder dig.

Mises Institute välkomnar studenter till Auburn för Mises University – institutet firarade 40 år 2022

Skuld, krig och den trassliga väven

Richard Cantillon befann sig mitt i en av finanshistoriens mest spektakulära bubblor. Han genomskådade svagheterna i John Laws system, där sedelutgivning, statsskuld och spekulation vävdes samman kring Mississippi-kompaniet.

Cantillon deltog själv i spekulationen men säkrade också sina vinster och positionerade sig mot systemet när han ansåg att priserna hade drivits för långt från verkligheten. När bubblan sprack 1720 hade han byggt upp en betydande förmögenhet.

Erfarenheterna blev en viktig bakgrund till *Essai sur la Nature du Commerce en Général*, ett av nationalekonomins tidigaste systematiska verk.

Där beskrev Cantillon bland annat hur nya pengar inte påverkar alla priser samtidigt eller alla människor lika – en insikt som långt senare fick namnet Cantilloneffekten.

Historien om Law och Cantillon är därför mer än berättelsen om en bubbla: den handlar om det återkommande sambandet mellan skuld, statsmakt, pengar, krig och spekulation.

Det var John Law – 1720-talets Keynes – som skapade Mississippibubblan. Den fascinerande historien kan ni läsa mer om i Charles Mackays klassiker *Extraordinary Popular Delusions and the Madness of Crowds.* Ladda ned boken här!

Önskar er en riktigt trevlig helg!

Är det säsongens sista sommardag vi ser – eller ska Britts sommar hinna göra entré? Kanske får även indianerna sin sommar. Eller, med lite tur, får vi båda två.

GÖRAN

